

Vergaderjaar 2022–2023

24 587

Justitiële Inrichtingen

29 452

Tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel

Nr. 897

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 mei 2023

Het lid Markuszower (PVV) heeft op 9 mei jl. om een reactie gevraagd op twee recente onttrekkingen (Handelingen II 2022/23, nr. 78, Regeling van Werkzaamheden). Op 23 maart 2023 onttrok een jeugdige uit JJI Lelystad zich aan zijn begeleid verlof. Hij gebruikte daarbij fysiek geweld tegen de begeleider. Op 8 mei 2023 heeft een tbs-gestelde uit FPC Pompestichting zich onttrokken aan zijn begeleid verlof. In deze brief ga ik in op de vragen van de heer Markuszower gesteld tijdens de Regeling van Werkzaamheden en informeer ik uw Kamer in aanloop op het commissiedebat justitiële jeugd van 31 mei over de voortgang van enkele lopende trajecten.

Informatieverzoek over twee onttrekkingen

De jeugdige uit de JJI Lelystad en de onttrokkenen uit de Pompekliniek zijn inmiddels allebei weer aangehouden.

Zowel in een JJI als in een tbs-traject worden verloven toegepast in het kader van resocialisatie. Dit is een essentieel onderdeel van de behandeling. Het stapsgewijs toekennen van vrijheden zorgt ervoor dat de justitiabele op gecontroleerde en verantwoorde wijze zijn aangeleerde vaardigheden kan toepassen buiten de instelling. Verlof is de enige manier om dit te doen en is daarmee een essentieel onderdeel van de behandeling in een JJI of een tbs-kliniek. Een veilige terugkeer van daders in de samenleving is immers het doel van de behandeling. Zonder verlof is een verantwoorde terugkeer niet mogelijk.

Zowel in JJI's als in tbs-klinieken wordt binnen de behandeling verlof stapsgewijs toegekend en uitgebreid. Aan het begin mag de justitiabele alleen met begeleiders op verlof. Als de justitiabele goed gedrag vertoont en het verantwoord wordt geacht, kan dit voor tbs worden uitgebreid tot onbegeleid, transmuraal- en proefverlof en voor jeugdigen worden uitgebreid tot (meerdaags) onbegeleid verlof of een scholings- en

trainingsprogramma (STP). Voor elk van deze uitbreidingen vindt opnieuw toetsing plaats.

Onttrekkingen aan verlof kunnen helaas niet helemaal uitgesloten worden. Professionals maken een zo goed mogelijke inschatting van de justitiabele op basis van onder andere klinische waarnemingen en risico-taxaties. Dit is echter geen garantie dat nooit iemand zich onttrekt. In de praktijk zie ik dat onttrekkingen zeldzaam zijn, afgezet tegen het totaal aantal verlofbewegingen. Dat is een stabiel beeld de afgelopen jaren. Zo vindt bij tbs in circa 0,03% van het totaal aantal verlofbewegingen een onttrekking aan verlof plaats. Bij jeugd betreft het circa 0,25% van het totaal aantal verlofbewegingen. Bij een ongeoorloofde afwezigheid wordt, conform de regels, het verlof opgeschort.

Als iemand terugkeert van een onttrekking van een kliniek of JJI wordt een incident altijd geëvalueerd waarbij in elk geval wordt bezien of er een wijziging van het risicomanagement nodig is.

Onttrekkingen dienen overigens los gezien te worden van ontvluchtelingen. Bij een ontvluchting ontsnapt een justitiabele vanuit een gesloten inrichting (een (jeugd)gevangenis of een tbs-kliniek bijvoorbeeld). Op het moment van een onttrekking is iemand al buiten de muren van de instelling in het kader van verlof. Vorig jaar juni ontvluchtten twee tbs-gestelden uit FPC Pompestichting, waarnaar de Inspectie Justitie en Veiligheid onderzoek deed. Hierover informeer ik uw Kamer binnenkort.

Aankomende brieven justitiële jeugd

Vooruitlopend op het commissiedebat justitiële jeugd van 31 mei wil ik van de gelegenheid gebruik maken om uw Kamer te informeren over de stand van zaken van een aantal inspectieonderzoeken, over de wachtlijst voor zelfmelders en vreemdelingen in JJI's.

Onderzoeken Inspecties

Voor het zomerreces zal ik uw Kamer informeren over een drietal onderwerpen:

- De Inspectie Justitie en Veiligheid heeft aangegeven dat zowel de voortgangsbrief over het intensief toezicht op de JJI's als het onderzoek naar de twee incidenten in Den Hey-Acker in juli afgerond worden. Ik zal de rapporten voorzien van een beleidsreactie zo spoedig mogelijk na ontvangst aan uw Kamer zenden.
- Daarbij zal ik ook de voortgang van de extra genomen maatregelen in de JJI's en de nieuwe PMJ-ramingen in de brief betrekken.
- Het Toezicht Sociaal Domein verricht onderzoek naar in hoeverre er passende begeleiding, ondersteuning en zorg is verleend aan Donny M. en hoe betrokken partijen in het zorg-, veiligheids- en sociaal domein hebben samengewerkt. De uitkomsten van dit onderzoek verwacht ik begin juni en zal ik dan ook met uw Kamer delen.

Wachtlijst jeugdige zelfmelders

Op 10 november 2022 informeerde ik uw Kamer over het traject om met ketenpartners tot een wenselijke en werkbare aanpak te komen van de wachtlijst met jeugdige zelfmelders. De uitwerking van deze aanpak blijkt complexer dan eerder was voorzien en is daarom niet, zoals beoogd, in april afgerond. Ik informeer uw Kamer nog voor het zomerreces over de wijze waarop ik deze wachtlijst wil oplossen.

Vreemdelingen in JJI's

Op 23 januari 2023 bood ik uw Kamer het advies Vreemdelingen in Justitiële Jeugdinstellingen van de Raad voor Strafrechtstoepassing jeugdbescherming (RSJ) aan, met de toezegging dat ik uiterlijk in juni 2023 mijn inhoudelijke reactie op dit advies zou sturen.

Ik ben nog in gesprek met de ketenpartners om te komen tot een reactie die, binnen de mogelijkheden van de keten, recht doet aan de aanbevelingen van de RSJ. Uw Kamer ontvangt deze reactie in september.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind